

Shiur 3

A Yoledes on Yom Kippur: Decisions by the Yoledes and the Doctor, Fasting and other Needs, Medical Necessities and the Yishuv ha'Da'as of the Yoledes

The *Shulchan Aruch* (O.C. 617:4) rules:

יולדת, תוך שלשה ימים לא תתענה כלל; משלשה עד שבעה, אם אמרה: צריכה אני, מאכילין אותה; מכאן ואילך, הרי היא ככל אדם.

“A woman who has given birth (a Yoledes), within three days (of the birth), she shall not fast at all, from the third day until the seventh day, if she says, “I need (to eat)”, we give her (food) to eat, from then on, she is considered like any other person (and must fast).”

The Halachos of a *Yoledes* (unlike those of a sick person or pregnant woman) are strangely absent from the *Mishnayos* and *Gemaros* (at the end of *Maseches Yoma*) that discuss the Halachos of Yom Kippur. This may be the cause of a very significant disagreement among the *Rishonim* (explained below) as to the status of a *Yoledes* on Yom Kippur.

Regarding the desecration of *Shabbos* on behalf of a *Yoledes*, the Gemara in *Shabbos* (129a) issues the following ruling:

”אמרי נהרדעי, חיה (יולדת) שלשה ימים, שבעה ימים, ושלשים יום. בשלשה ימים ראשונים - בין אמרה צריכה אני, בין אמרה לא צריכה אני, מחללים עליה את השבת. משלשה ועד שבעה - אמרה צריכה אני, מחללים עליה את השבת, אמרה לא צריכה אני, אין מחללים עליה את השבת. משבעה ועד שלשים, אומרים לעכו”ם ועושה”.

The Sages of Nahardei said. A Yoledes (within) three, seven or thirty days. During the first three days (following the birth) – whether she says “I need it (the item or act that necessitates Chilul Shabbos)”, or whether she says “I don’t need it”, we desecrate Shabbos on her behalf (to procure it). From three to seven days, if she says “I need it”, we desecrate Shabbos on her behalf, but if she says “I don’t need it”, we do not desecrate Shabbos on her behalf. From seven until thirty days, we may ask a non-Jew to do it.”

These Halachos are cited by the *Rambam* (*Hilchos Shabbos* 2:13) and *Shulchan Aruch* (O.C. 330:5).

The parameters of desecrating Shabbos for a *Yoledes* stem from the general rule that *Pikuach Nefesh* overrides all of the laws of the Torah. Therefore, the question of whether a *Yoledes* should fast on Yom Kippur, should also be built on those same parameters. This is in fact the conclusion of the *Ramban* (*Toras ha'Adam, Inyan ha'Sakanah*), *Rosh* (*Yoma* 8:10), and other *Rishonim* and reflected in the ruling of the *Shulchan Aruch* cited above that outlines the exact same parameters (three, seven and thirty days) for the law of a *Yoledes* fasting on Yom Kippur as of the desecration of Shabbos on her behalf.

However, the *Sheiltos* (*v'Zos ha'Bracha* 147) maintains that the law of a *Yoledes* fasting on Yom Kippur is more lenient than that of *Chilul Shabbos*, and rules that a *Yoledes* may not fast on Yom Kippur for thirty days following birth. The *Ramban* (*ibid.*) disagrees with him as does the *Rosh* (*ibid.*), contending that “*all of the Mechabrim disagree with the Sheiltos*”.

All agree that for the first three days following birth, a *Yoledes* is exempt from the fast. However, there is a disagreement among the *Rishonim* as to whether in a case where she feels strong and well and a doctor says that she is able to fast, if she should in fact do so (or at least try and start the fast). Being that a *Yoledes* is not always clearly in a state of *Pikuach Nefesh*, there might be grounds for her attempting to fast in some circumstances.

This question is subject to dispute between the *Sheiltos* and the *Ramban*, as follows:

”וכל היכא (=בכל מקרה) דאמרינן 'מחללין', בין בשאמרה 'צריכה', בין בשאמרה 'אינה צריכה', בכגון דליכא חכמה ורופא הוא (=כשאין מיילדת או רופא שיחווה את דעתו), אלא שהדברים שעושין לחיה (=יולדת) בחול ידועים הן, לפיכך אף על פי שאמרה 'איני צריכה שיחללו עלי את השבת, ויכולה אני להמתין עד הערב', כיון שדבר זה עושין אותה בחול לכל חיה, וכולן צריכות לכך, הרי היא בחזקת מסוכנת לשעתה לגבי מלאכה זו, ומחללין עליה את השבת, ואין שומעין לה, דילמא תונבא הוא דנקיט לה (=כלומר חוששים שמה שאומרת שדווקא היא אינה צריכה הוא משום חסרון דעת עקב מצבה). אבל לאחר שלשה, אינה בחזקת מסוכנת לשעתה, אלא אם אמרה 'איני צריכה' שומעין לה. שלשים, אפילו אמרה 'צריכה אני', כיון שאנו יודעים שאין לה חולי אחר, ואף היא אינה אומרת כן, הכל בקיאות, דמשום לידה אין לה סכנה לחמין ולשאר צרכי היולדת עד הערב שיעשו לה בחול. והכי פריש רב אחא בשאלתות: ”ואילו אשה שילדה בשבת, ואפילו חל שלישי שלה בשבת, אף על גב דקאמרה 'בריאה אנא ולא צריכנא (=בריאה אני ואיני צריכה) מדורה וחמין, ורופאין נמי אמרי 'לא צריכה', אמור רבנן (=אמרו חכמים) יולדת כל שלשה ימים הראשונים, ההוא בריותא לאו בריותא הוא (=בריאות זו שהיא חשה אינה באמת בריאות), ועבדינן לה מדורה, ומחמין לה חמין, ומבשלין לה בשולא, וכל צרכין דעבדין לה לחיה עבדינן לה (=מדליקין עבורה את האש, ומחממים לה מים לרחיצה, ומבשלים עבורה, ועושים כל צריכה אפילו יש בכך חילול שבת, כמו לכל יולדת)”. ומיהו הא דקאמר גאון ”אפילו היא ורופאין נמי אמרי לא צריכה”, לא מסתברא כוותיה, שהרי יולדות הרבה שבחול אינן עושות מדורה וחמין בכל יום”.

The view of the *Sheiltos* is that each *Yoledes* should be treated similarly. There is a standard level of care that a *Yoledes* requires including not only food and drink but also hot water with which to bathe and other amenities. This care should be provided at any

time, including Shabbos or Yom Kippur and **irrespective of whether she or her doctor believe that she needs it.**

However, the *Ramban* maintains that while we would disregard the claim of the *Yoledes* who says that she doesn't need the care (as we suspect that she may not be thinking straight due to her condition), if a doctor agrees with her, we would take that into account. Therefore, we would not desecrate Shabbos or Yom Kippur in order to provide her with the care that a *Yoledes* usually requires¹.

What is the basis for this argument between the *Sheiltos* and the *Ramban*?

Let us begin by citing a *Teshuvah* ha'Rashba (7:343):

”שאלת, יולדת בתוך שלשה, שהיא אוכלת מאכל בריאים, ואמרה שאינה צריכה שיבשלו לה בשבת, דדי לה במה שנשאר ממה שבישלו לה מערב שבת מבעוד יום, מחללין עליה את השבת לבשל לה אם לאו?
תשובה: יולדת תוך שלשה כמסוכנת חושבין אותה. ואפילו אמרה 'אינה צריכה', אנו אין שומעין לה, דכמסוכנת היא, ודאמרה אינה צריכה - תונבא היא דנקיט לה (חוששים שדעתה משובשת עליה ולכן אומרת שאינה צריכה), וצריכא היא אלא שאינה מרגשת. ולא מסוכנת מחמת חולשא בלבד אנו חושבין אותה, ושיספיק לה איזה מאכל שתאכל חם או צונן או בן יומו או שעברה צורתו, אלא מסוכנת מפני שאבריה מתפרקין עליה ומרוסקת היא, אלא שאינה מרגשת לשעתה. ואם תאכל צונן או דברים שאין המסוכנת אוכלת אותם - יביאנה לידי סכנה. ולפיכך כל שאין לה דברים מחזקים ומאכלים בריאים, מחללין עליה את השבת. ואפילו אמרה 'אין צריכה אני'. אבל כל שיש לה דברים הבריאים, ושאינה צריכה למאכלים אחרים, אין מחללין עליה את השבת. שהשבת דחוויה היא אצל החולים, משום שנאמר 'וחי בהם ולא שימות בהם', אבל לא הותרה אצלם. כיצד הרי שבשל לה ערב שבת מבעוד יום ובליל שבת אחר עבור קצת שעות מן הלילה הוצרכה לאכול, אין אומרים נשחוט ונבשל בשבת, שהשבת מותרת אצלה ושבת כחול שויה (=החשיבוה) רבנן לגבי מסוכן ויולדת, אלא די לה במה שבשלו לה מבעוד יום סמוך לחשכה, שעדיין אותו תבשיל כבן יומו הראוי לחולים הוא... ואין אומרים 'כל שעושין לחולה שיש בו סכנה מותר', שלא התירה תורה אלא כדי להחיותו, משום שנאמר 'וחי בהם', וכל שכן לשחוט ולבשל למי שאינה צריכה לתבשיל אחר - כי יש לה מן המוכן מבערב הראוי לה”.

The *Rashba*, at the onset of this *Teshuva*, conveys a seminal concept in the Halachic status of a *Yoledes*. The description of a *Yoledes* as a “*Choleh She'yeish Bo Sakanah*” or “*Mesukenes*”, he argues, is not because of any inherent weakness or illness. Rather it is because *Chaza”l* understood that the limbs of a *Yoledes* have been “*loosened and shaken up*” and in order to recover she needs to have the best possible conditions and nutrition.

For this reason, we disregard the claim of a *Yoledes* who says that she doesn't require the best possible care, as she is totally unaware of her condition. Not only are we concerned

¹ For example, if the *Yoledes* and her doctor maintain that she does not need to bathe with hot water at that moment and could wait until Moitze Shabbos which is just a short time later, we would listen to them and not desecrate Shabbos to heat hot water for her.

that she may not be thinking straight, but also, her condition as a *Yoledes* is not one that can necessarily be sensed physically like illnesses or diseases. She may feel healthy and well but in fact she is not.

What is the position of the *Rashba* in the dispute between the *Ramban* and the *Sheiltos*? Thus far our understanding is that according to the *Ramban*, where the doctor supports the *Yoledes* and agrees that she doesn't require all the regular care, we listen to the doctor **because it is possible that she doesn't in fact need it**. Though in general we provide a *Yoledes* with all of her needs, even on Shabbos, that is only because most women who have given birth require that level of care, **but not that it is impossible otherwise**. (It is only when she does not have a doctor supporting her position that we ignore her claim, because we suspect that she may have become confused because of her condition).

However, in the view of the *Sheiltos*, **there is no *Yoledes* within three days of giving birth, who does not require full care and attention** as is the standard for all women who have given birth. Therefore, even if a doctor supports her position, we do not pay them any attention as, in the words of the *Shiltos*, "*this Brius (healthiness) is not Brius*".

It is very likely that the *Rashba* would side with the *Sheiltos*. According to the *Rashba*, as explained above, the condition of a *Yoledes* is unlike that of a regular sick person and she may not be aware when her life is in danger. Her limbs have been "*loosened and shaken up*" and her body needs time to recover. While the *Rashba* does not clearly say that we would even ignore a doctor who maintains that the *Yoledes* can manage without the standard level of care, it is very likely that that would be his position. Since the *Chachamim* understood the condition of a *Yoledes* and determined that her life is in danger during the first three days following childbirth, a doctor cannot dispute that, just like he cannot dispute any other medical facts.

Interestingly, the *Beis Yosef* (C.M. 330) cites the dispute between the *Ramban* and *Sheiltos* and the *Teshuva* of the *Rashba* but does not explain what the *Rashba's* position would be in the dispute. However, the *Rema* in *Darchey Moshe* (*ibid.* 1) clearly concludes as we did, that the *Rashba* would side with the *Sheiltos*:

"בשובת הרשב"א שכתב הבית יוסף, משמע כדברי רב אחאי, וזה לשונו כתב הרשב"א שנשאל על היולדת תוך שלשה שאוכלת מאכל בני אדם וכו' עיין בבית יוסף, ומאחר שתלה הטעם במה שאינה מרגשת לשעתה נראה דאפילו רופא אומר שאינה צריכה מחללין עליה כדברי רב אחאי ז"ל".

It is possible that the *Beis Yosef* did not conclude as the *Rema* did because in his *Chiddushim* in *Maseches Shabbos* (129a), the *Rashba* only cites the *Ramban's* opinion and no contrary position.

The *Shulchan Aruch* (cited at the beginning of this essay) does not clearly rule like one side or another, only discussing the case where the *Yoledes* herself says that she does not need the standard care and not where the doctor also concurs. However, the *Magen Avraham* (330:8) rules that if a *Yoledes* and her doctor agree that she can subsist with food from Erev Shabbos and that fresh food needn't be cooked for her on Shabbos itself, then we would listen to them and not desecrate Shabbos. This would appear to be in line with the position of the *Ramban*.

However, the *Aruch haShulchan* (330:5) disagrees and rules that we should follow the lenient position of the *Sheiltos*.

"ואחר שילדה הרי היא מסוכנת גמורה עד ג' ימים, ומחויבים לעשות לה כל מה שעושין לה בחול בלי שום עיכוב ובזריזות וע"י גדולי ישראל ככל מה שנתבאר בסי' שכ"ח בחולה שיש בו סכנה. ומבשלין לה מה שצריכה ומחמין לה חמין ומנקין אותה הכל כמו בחול. ואין שואלין על זה לא ברופא ולא בהיולדת. ואפילו אומרת שאינה צריכה לחלל עליה את השבת, לא צייתין לה, ומחללין. וכן אם הרופא אומר אינה צריכה, לא יקשיבו לדבריו, ורופא אליל הוא, וכך גזרו חכמים שכל ג' ימים הראשונים היולדת מסוכנת היא ומחללין עליה את השבת. וזהו דעת השאילתות. וכן נראה מהרמב"ם שכתב "בין שאמרה צריכה ובין שאמרה "איני צריכה". וכן הוא לשון הש"ס. וכיון דלא צייתין (=מציייתים) לה, הוא הדין דלא צייתין לרופא, ולכל מי שיאמר אינה צריכה. אבל הרמב"ן חולק בזה, וסבירא ליה דאם הרופא והמיילדת אומרים שאינה צריכה, וגם היא בעצמה אומרת כן - אין מחללין, דכמה יולדת שאינן צריכות חמין ומסתפקות בצונן. אבל אם אחד מהן אומרים צריכה או נשים שבצדה אומרות צריכה, אין משגיחין באותן שאומרים אינה צריכה, ומחללין עליה את השבת. ואפילו אנו רואים שאוכלת כשאר בני אדם - אומרים שאינה מרגשת לשעתה [מג"א סק"ח]. ולמעשה נראה דחלילה להחמיר בזה ואם רואים רק איזה ספק ספיקא שצריכה מחללין עליה את השבת בזריזות".

Thus far, we have understood the basis of the *Sheiltos*'s opinion to be that a *Yoledes* is unlike a regular sick person and therefore we pay no attention to her own feelings or the opinion of the doctor during her first three days after birth. Since the *Chachamim* understood her to be in danger during those three days, there is nobody who can claim to have greater expertise and decide that she can be without any one of the usual needs of a *Yoledes* (including hot, not merely warm, water with which to bathe).

The *Netziv* (*Ha'amek Sha'ala*, *Shemos* 38) adds another reason for the contention of the *Sheiltos* that we do not pay heed to the opinion of the doctor regarding a *Yoledes* during the first three days after birth:

"ונראה דעיקר טעמו של רבינו (=השאילתות), דביולדת איכא חששא יתירא (=ישנו חשש נוסף) שלא מענין החולי, והיינו חלישת הדעת מזיק לה ומסכן, כדאיתא בשבת (דף קכח): "לא צריכא בסומא, מהו דתימא כיון דלא חזיא אסור, קא משמע לן איתובי מיתבי דעתה" וכו' (כלומר, כוונתו להוכיח ממה שנאמר בגמרא שמדליקין את הנר בשבת עבור יולדת אפילו אם היא עיוורת שאיננה נהנית ממנו ואינו מועיל לה בפועל כמו חולה אחר, משום שמועיל לה הדבר ליישב את דעתה שיודעת שיש אור סביבה), הרי אף על גב שמצד הלידה ברור למילדת שאין צריכה לנר, מכל מקום מחמת חלישות הדעת

תוכל להסתכן, והכא נמי ודאי מצי הרופא להבין עצם בריאותה שאינה צריכה לחמין, אבל קלות דעתה לא מצי להבטיח ואולי תחוש היא ותסתכן, ואף על גב שהיא אמרה שאינה צריכה - דעתה קלה ולשעה ישתנה שיקול דעתה, להכי עבדין (=לכך עושים) לה כדעבדין בחולי".

According to the *Netziv*, a *Yoledes* is in a delicate *mental* state after birth. Therefore, while she may be healthy and well in a physical sense (as attested by the doctor and as she herself insists), we are nevertheless concerned that at any moment she may experience "*Chalishas ha'Da'as*" and her life will be in danger. We therefore offer her all the standard care, even on Shabbos to ensure that she remains calm and at peace ("*li'Yesuvei Daata*").

The dispute between the *Ramban* and *Sheiltos*, *Magen Avraham* and *Aruch haShulchan*, pertains to the question of whether we take a doctor's opinion into account if he says that a *Yoledes* doesn't require the basic level of care that she would usually require. This would mean bathing with cold water rather than hot, or eating food that has been freshly made rather than that was prepared the previous day.

However, regarding fasting on Yom Kippur (which is a far riskier and more difficult undertaking for a *Yoledes*) it is very likely that even the *Ramban* (and *Magen Avraham*) would agree that we should not allow a *Yoledes* to do so, even if she and a doctor maintain that she is able to. The reason that the *Ramban* said that we may refrain from providing the *Yoledes* with the standard care is because "*there are women who give birth who do not take the trouble to ensure they eat freshly cooked food or bathe with heated water*". Therefore, not providing them doesn't need to be objectively a cause for *Pikuach Nefesh*. Fasting for a full twenty-four hours is another question entirely. Certainly, every *Yoledes* would ensure that she eats in the days following birth, as that is the most basic and obvious way to ensure that she recovers fully. Therefore, it is very likely, that a *Yoledes* is forbidden to fast on Yom Kippur, regardless of how she or her doctor feels (*Yabia Omer* 7:53).

We can support this conclusion by drawing on the explanation of the *Netziv*, cited earlier. According to the *Netziv*, the *Chachamim* were gravely concerned about the mental state of a *Yoledes* and determined that she must be cared for, under all circumstances in order that she remains calm – "*Yisuvei Daata*".

The term "*Yisuvei Daata*" is invoked in the Halachos of Yom Kippur, regarding the prohibition of eating and drinking. The *Shiur* that is prohibited to ingest on Yom Kippur is the amount that would bring a person to "*Yisuvei Daata*" – calmness and composure, which is the volume of food equivalent to the size of a large date ("*Koseves ha'Gassa*") and the volume of liquid that would fill a person's cheek ("*Melo Lugmav*"). Less than this amount would not bring him to *Yisuvei Daata*.

If so, we could argue that fasting on Yom Kippur is inherently dangerous for a *Yoledes* for whom we are greatly concerned for *Yisuvei Daata*. Since one may not eat on Yom Kippur a volume of food or drink that would bring *Yisuvei Daat*, and the *Chachamim* insisted that we care for a *Yoledes* at all costs so that (according to the *Netziv*) she has *Yisuvei Daata*, it follows that she may not fast under any circumstances, no matter what she or her doctor claim.

The notion of the *Acharonim* that the determination of whether a person should eat or drink on Yom Kippur, depends on how they feel, is correct but not at all relevant to a *Yoledes* who is in an inherently delicate state. Many people who are seriously ill could, theoretically fast for an hour or two at the onset of Yom Kippur but we do not at all advise that they do so out of concern that it will cause their condition to swiftly deteriorate. In cases of *Pikuach Nefesh* we are doubly careful, and therefore a *Yoledes* is similarly not permitted to fast.

In fact it is very common that people who are sick, stubbornly insist upon fasting, claiming that they feel fine, but later seriously suffer from having done so. Therefore, we cannot at all rely on how people feel, when deciding these questions, particularly not regarding a *Yoledes* as we have seen.

To conclude, the Halacha would be that a *Yoledes* should at the very least eat and drink “*Shiurim*” (amounts smaller than a *Koseves ha’Gassa* and *Melo Lugmav* with gaps of at least nine minutes between them) and not attempt to observe the fast.